

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Jan Červenka

**Literární a dramatická kritika ve
vybraných číslech časopisu Revolver
Revue**

Bakalářská práce

Praha 2009

Autor práce: **Jan Červenka**

Vedoucí práce: **PhDr. Jana Čeňková, Ph.D.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2009**

Hodnocení: .....

Bibliografický záznam

ČERVENKA, Jan. *Literární a dramatická kritika ve vybraných číslech časopisu Revolver Revue*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky, 2009. 43 stran. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jana Čeňková, Ph.D..

Anotace

Bakalářská práce „*Literární a dramatická kritika ve vybraných číslech časopisu Revolver Revue*“ se zabývá reflexí vybraných recenzí literárních a dramatických děl, které byly publikovány v časopisu *Revolver Revue* v letech 2006 a 2007. Na podkladě studia literatury, jež se zabývá teorií literární kritiky, stanoví kritéria, jež by podle názoru autora měla splňovat každá kvalitní kritika či recenze. Z každého čísla čtvrtletníku *Revolver Revue* je vybrána jedna reprezentativní recenze, a ta je podrobena srovnání s recenzemi v dalších vybraných periodících: časopisu *Host*, *Literárních novinách*, deníku *MF Dnes*, *Divadelních novinách* a webu www.iLiteratura.cz.

Práce zkoumá, do jaké míry naplňují publikované materiály stanovená kritéria, zda jsou pro čtenáře uživatelsky přínosné a nakolik jejich autoři dokázali využít prostoru, který byl jejich příspěvkům věnován. Při srovnání recenzí se práce snaží postihnout společné charakteristické rysy i specifika *Revolver Revue* oproti ostatním zkoumaným periodikům. Obraz kritiky *Revolver Revue* je doplněn recenzemi jednotlivých čísel otištěných v ostatních médiích.

Annotation

The current bachelor thesis called “Literary and dramatic critique in chosen issues of the magazine *Revolver Revue*” deals with the reflection of chosen reviews of particular literary and dramatic works which were published in the magazine *Revolver Revue* between the years 2006 and 2007. On the basis of the literature study which focuses on the theory of literary critique, the criteria are stated. These should be accomplished in every quality critique or review, in the author’s opinion.

One representative review is chosen from each issue of the quarterly *Revolver Revue* and it undergoes comparison with a review in the other chosen

periodicals: the magazine *Host (The Guest)*, *Literární noviny (The Literary Newspaper)*, the daily paper *MF Dnes*, *Divadelní noviny (The Theatre Newspaper)* and the web www.iLiteratura.cz. The work examines to what degree the stated criteria are accomplished by the published materials, whether they can contribute to the readership and to what extent the authors managed to use the space devoted to their pieces.

The work tries to cover the characteristic common features and specificity of the magazine *Revolver Revue* when being compared with the other examined periodicals. The critique view of the magazine *Revolver Revue* is completed with the reviews of the particular issues published in the other media.

Klíčová slova

literární, dramatická, kritika, recenze, revolver, revue

Keywords

literary, drama, criticism, review, revolver, revue

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.

2. Vlastní text práce bez anotací a příloh má celkem 72 263 znaků s mezerami, tj. 41 normostran.

3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 21. května 2009

Jan Červenka

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval doktorce Janě Čeňkové za podnětný a vstřícný přístup při vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	9
1. KRITICKÝ PŘÍSTUP K LITERÁRNÍMU A DIVADLENÍMU DÍLU	10
1. 1 Co kritikou není	10
1. 2 Kritika jako věda	12
1. 3 Nezbytnost interpretace	12
1. 4 Kritika versus literární věda	13
1. 5 Nadstavba oproti interpretaci	14
1. 6 Služba čtenářům	14
1. 7 Znaký kvalitní kritiky	15
2. REVOLVER REVUE	17
2. 1 Definice	17
2. 2 Historie periodika a jeho pozice ve vztahu ke společnosti	17
2. 3 Zamyšlení nad východisky postavení RR	18
2. 4 Kritická příloha RR a vztah intelektuální obce ke kritice	19
2. 5 Vývoj struktury RR	20
3. REFLEXE KRITIKY VE VYBRANÝCH ČÍSLECH REVOLVER REVUE	
A KOMPARACE S OSTATNÍMI MÉDII	23
3. 1 Inscenace Hry náznaků v 62. čísle RR a vybraných periodických	23
3. 2 Inscenace Richard III. v 63. čísle RR a vybraných periodických	25
3. 3 Inscenace Platonov je darebák v 64. čísle RR a vybraných periodických	28
3. 4 Básnická sbírka Koncová světla v 65. čísle RR a vybraných periodických	30
3. 5 Kniha Jsme tady v recenzích 66. čísla RR a ostatních periodik	32
3. 6 Metakritika Jana Štolby v 66. čísle RR a dalších periodických	35
3. 7 Experiment v kritické části 68. čísla RR	36
3. 8 Divadelní hra Harila v 69. čísle RR a vybraných periodických	37
ZÁVĚR	39
RESUMÉ	41
POUŽITÁ LITERATURA	42
CITOVANÉ ČLÁNKY	42

Úvod

Revolver Revue je periodikem, které již v samizdatové podobě za minulého režimu vzbuzovalo v intelektuální obci ohlas. Po roce 1989 se tato obec dokonce rozdělila na její odpůrce i hajitele. Málokdo z těch, kteří se skutečně zajímají o kulturní dění, zejména o literaturu, zůstal bez zkušenosti s tímto čtvrtletníkem, a tudíž i bez možnosti utvořit si na něj vlastní názor. V práci jsem se rozhodl posuzovat její kritickou část a zhodnotit pomocí srovnání s recenzemi ve vybraných periodících, zda je kritika věcná, podložená argumenty, zda je elitní nebo dokonce elitářská, zda je v rámci možností objektivní či zatížena nějakým apriorním prizmatem, jak konstatoval literární kritik Martin C. Putna. K tomuto účelu jsem vybral dva ročníky *Revolver Revue*.

Práce je rozdělena na tři části: první se zabývá teoretickými východisky kritiky obecně, druhá zkoumá časopis *Revolver Revue* jako fenomén, jeho vývoj a strukturu, aby bylo možné si utvořit představu i o společenském kontextu, do něhož bylo a je periodikum zasazeno. Třetí se zabývá již výlučně kritikou, která je v *Revolver Revue* obsažena, a hodnotí ji v komparaci s dalšími vybranými periodiky. Proto se tedy u zkoumaných čísel *RR* práce věnuje výlučně části *Couleur*. Ke zhodnocení vzorku recenzí jsem v každé příloze *Couleur* vybral vždy jednu a tu jsem podrobil srovnání s recenzemi stejného tématu, které vyšly v periodících *Host*, *Literární noviny*, *MF Dnes*, *Divadelní noviny* a na webu www.iLiteratura.cz.

Zaměřím se na osm recenzí, jejichž témata byla reflektována alespoň některými ze zmíněných médií. K vytvoření ucelenějšího obrazu jsem toto hodnocení doplnil o ohlasy na některá čísla *Revolver Revue*, tak, jak byla reflektována ostatními periodiky.

1. Kritický přístup k literárnímu a divadelnímu dílu

Aby bylo možné rozpoznat, zda je kritika kvalitní, je nutné vytyčit teoretický rámec a definovat kritéria, podle nichž budou recenze posuzovány. Zcela zásadní je v tomto ohledu dílo kritika Václava Černého *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*. Právě tato kniha je stěžejní pro konstrukci základních axiomů, podle nichž budou jednotlivé recenzní a kritické příspěvky hodnoceny. Záměrně jsem ji upřednostnil, neboť se domnívám, že jí formulované axiomy jsou srozumitelněji aplikovatelné při posuzování dnešní literárně-dramatické kritické scény.

Černý je často označován za „dědice a pokračovatele Šaldova odkazu“¹. „Věkově sice patřil k autorům třicátých let, avšak ze všech kritických osobností z období po Šaldovi byl názorům svého předchůdce nejbližší jak myšlenkově, tak i stylem své práce.“² Černého práce pokrývaly velmi širokou oblast, jeho Esej o titanismu v romantické poesii mezi 1815-1830 došla „uznání i v zahraničním měřítku“³, věnoval se však i barokní poezii, avšak „podal i pronikavou analýzu surrealismu a jeho romantických kořenů“.⁴ V roce 1938 stál u zrodu Kritického měsíčníku. Ten, ač kolem sebe dokázal soustředit význačné osobnosti, byl však po čtyřech letech zakázán v důsledku nacistické okupace. Černého zasvěcená publikační činnost nabyla obrovských rozměrů a jak píše literární historik Aleš Haman, jeho „osobnost představuje v dějinách české kritiky most navazující spojení šaldovské tradice s kritickým myšlením pošaldovským“.⁵

1.1 Co kritikou není

Černý se k obsahu pojmu „kritika“ dostává skrze pokus o definici její náplně, tedy umění. K definici dochází vylučovací metodou, kdy určuje, co obsahem pojmu kritika není. Podle Černého není kritika v první řadě pedagogikou: jejím účelem není vzdělat čtenáře nebo autora a „vydávat recepty, jak to zařídit, aby dílo bylo krásné“⁶. Kultivace čtenářova vkusu je sice samozřejmostí, není však pro Černého primárním účelem. Tento kultivační účinek v jeho pravé podobě je

¹ HAMAN, Aleš. *Nástin dějin české literární kritiky*. H a H Vyšehradská, Praha, 2000, první vydání. Str. 86

² tamtéž, str. 87

³ tamtéž

⁴ tamtéž

⁵ Tamtéž, str. 88

⁶ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 53

podle Černého naplněn tehdy, když „si všichni staří ctitelé paní Vlasty Horské čtou její knihy klidně dál, ale žádný se tím již nechlubí“⁷. Toto tvrzení s až normativním nádechem vyostřuje Northrop Frye, který ve své knize *Anatomie kritiky* píše: „Úkolem literárního publicisty (kritika - pozn. autora) je ilustrovat, jak člověk vkusu literaturu používá a hodnotí, a tak ukázat, jak má literaturu přijímat společnost.“⁸

Stejně jako není podle Černého kritika pedagogikou, není ani uměním. Vysvětlení zní lapidárně: kritika by byla „uměním, které se zachycuje a zažehuje na jiném umění, na cizí umělecké inspiraci. Při takovém vědomí své uměleckosti prostředkované, odražené a cizopasně by kritika nemohla leč živořit, neboť není velkého umění bez přímého styku se životem“⁹.

Právě vztah k autentickému bytí, životu a skutečnosti je pro Černého jedním z hlavních aspektů umění. Literární interpret a kritik Přemysl Blažíček k tomu dokonce říká: „Umělecké dílo staví originalitou svého světa do nového světla skutečnost mimoliterární, to jest skutečnost našeho života, která je takovým pojetím skutečnosti, jaké se stalo samozřejmou, všeobecně sdílenou konvencí. Interpret (ale i kritik - poznámka autora), který poctivě usiluje o ukázání díla, jaké je a čím je, dospívá v pojmové rovině k odhalení nesamozřejmosti, objevnosti jeho pojetí skutečnosti; do tohoto pojetí jsme při četbě strženi, ale jasně si ho neuvědomujeme. A interpret, jenž ví, co dělá, rozezná, zda se ke svým tvrzením dobral skutečně rozbořením díla: je doveden jinam, než předpokládal, k něčemu, co neviděl nejen před četbou, ale ani při ní.“¹⁰

Je nutné poznamenat, že před pojímáním kritiky jako média pro recenzentovu vlastní jazykově-intelektuální exhibici varují na kurzech kritického psaní prakticky všichni lektori (například kritik Hospodářských novin Petr Fischer na svém semináři na Festivalu dokumentárních filmů Jihlava 2008). Bohužel, tento nešvar je mezi českými recenzenty častý, byť je to v případě *Revolver Revue* jev velmi ojedinělý. Dalším, poměrně častým jevem je případ, kdy kritik či recenzent svůj příspěvek věnuje ne kritice posuzovaného díla, ale jevu, jímž se dílo zabývá. To v krajních případech vede až k pseudo-filosofickým úvahám, které nezřídka nebývají ani podloženy uplatnitelnými argumenty. Z

⁷ tamtéž

⁸ FRYE, Northrop. *Anatomie kritiky: čtyři eseje*. Brno: Host, 2003, první vydání. Str. 24

⁹ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 54

¹⁰ BLAŽÍČEK, Přemysl. *Kritika a interpretace*. Praha: Triáda, 2002, první vydání. Str. 336

recenze se v takovém případě stává hlásná trouba pro autorovy názory na ten či onen problém, avšak čtenář se o díle, které měl recenzent posoudit, prakticky nic přínosného nedozví – při nejlepším obdrží návod, jak je dílo možné také v kontextu interpretovat.

1. 2 Kritika jako věda

Co tedy kritika je? Černý ji chápe jako svébytnou vědu, neboť kritický soud by podle něj měl být „*případem vědeckého zjištění*“¹¹, které bude dokazatelné, závazné, podložené argumenty, a proto ověřitelné. Předmětem vědeckého zkoumání se tak stává umělecké dílo, k němuž kritika coby věda přistupuje metodicky. Černý proto formuluje tezi, že „*kritik bez nejpřísnějšího vědeckého školení neobstojí*“¹² a dokonce tvrdí, že právě a jen věda může vybavit budoucího kritika vším, co je v kritice naučitelné.

Jiný kritik a literární teoretik Northrop Frye však podotýká, že není možné se „učit literaturu“. „*Sice se o ní jistým způsobem něco dozvídáme, co se však naučíme, je literární věda.*“¹³

1. 3 Nezbytnost interpretace

Zajímavý postřeh nabízí literární vědec František Kautman. Píše: „*Teoreticky je možný předpoklad, že by nějaký důmyslný počítač provedl vlastní, ryze exaktní analýzu konstitutivních prvků literárního díla – na tomto předpokladu jsou založeny výzkumy v oblasti poetiky. Tímto postupem však můžeme získat výhradně kvantitativní údaje a jejich kombinace. Jakmile se pokusíme o jejich uvedení v soulad s kvalitativními modely, vnášíme už předem, apriori, určitou interpretaci do textu.*“¹⁴

Kautman tedy chápe interpretaci jako čtenářem přidanou hodnotu, jakýsi metasvět zakotvených významů. „*Je buď domýšlením, vymezením nebo transpozicí smyslu zkoumaného textu. V každém případě tedy z textu vybočuje, je svého druhu nadtextem, zdvojuje jeho původní význam, násobí ideový a emocionální náboj, který dílo vysílá do prostoru.*“¹⁵ Kautman věnuje značnou pozornost nejrozličnějším badatelským interpretačním metodám. Jejich analýza

¹¹ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 55

¹² ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 57

¹³ FRYE, Northrop. *Anatomie kritiky: čtyři eseje*. Brno: Host, 2003, první vydání. Str. 27

¹⁴ KAUTMAN, František. *K typologii literární kritiky a literární vědy*. Praha : Primus, 1996, str. 5

¹⁵ KAUTMAN, František. *K typologii literární kritiky a literární vědy*. Praha : Primus, 1996. Str. 9

však není tématem této práce, neboť interpretace je sice nezbytnou, avšak pouze částí procesu kritiky.

1. 4 Kritika versus literární věda

Podle Kautmana je možné učinit závěr, že „*literární dílo je nám dáno výhradně v jeho konkretizaci, která je subjektivně i historicky podmíněná. Nemáme tedy nikdy co činit s Cervantesovým Donem Quijotem jako takovým, ale s Donem Quijotem konkretizovaným osobou A v době N na místě X.*“¹⁶ Kautman však navzdory tomu upozorňuje, že v kritice je nutná snaha vyloučit „*všechny náhodné, subjektivně psychologické aspekty vnímání konkrétního textu.*“

Jedním dechem však dodává, že dokázat tyto aspekty zcela eliminovat je naprosto nemožné, navíc se některé z nich v kritice využívají jako východiska: „*Nechci-li se spokojit se shromažďováním toho, co o textu již bylo řečeno, domnívám-li se, že tu mám vyslovit něco nového, nezbyvá mi skutečně nic jiného, než vyjít z určitého dojmu. Tento dojem, vágní, mně samotnému dosud nejasné tušení, se snažím objasnit a převést v exaktní pojmy.*“¹⁷

K definování oné nadstavby oproti literární vědě by mohla pomoci opět interpretace Černého, který nechápe kritiku jako prostředek k formulování univerzálně platných axiomů, ale jako poznávání „*jedinečného, individuálního, osobního*“¹⁸.

Černý si stejně jako Frye všímá zajímavého paradoxu: kritik se bez vědeckého aparátu neobejde, to však neznamená, že vědec, jehož oborem je umění, je hotov být kritikem. K tomu je třeba definovat termín uměleckého díla tak, jak je Černý chápe. Podle něj se má v každé uměním zachycené jednotlivině cele zrcadlit skutečnost, jakási idea. Kritik tu podle Černého je od toho, aby posoudil, nakolik se umělci toto zachycení podařilo, nakolik je věrohodné. „*Hle, tohle jsi chtěl a měl říci, a řekl nebo neřekl, v tomto jsi skutečnost a pravdu posílil, v onom jsi ji nepochopil a nebo dokonce lhal.*“¹⁹

„*Kritik tedy opakuje a dokončuje konkrétní intuici života, uloženou v uměleckém díle.*“ To však předpokládá, že se kritik musí s autorovým úmyslem ztotožnit a přistupovat k dílu bez apriorních soudů. Černý dokonce říká: „*Jestliže se kritik s inspirací a záměrem umělce zžít nedokáže a nemůže, je*

¹⁶ KAUTMAN, František. *K typologii literární kritiky a literární vědy*. Praha : Primus, 1996, str. 6

¹⁷ KAUTMAN ve stejné knize na straně 16 cituje Emila Staigera z knihy *Základní pojmy poetiky*

¹⁸ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 58

¹⁹ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 60

kritika mylná, zbytečná, marná.“²⁰ Podle Černého je tedy nutné, aby kritik nepřisuzoval dílu vlastní cíle, ale hledal v něm cíle autorovy, které by přijal za své.

1. 5 Nadstavba oproti interpretaci

Je však třeba se vyvarovat jednoho úskalí: Literatura je podle Freye neustálým zdrojem nových objevů, a byla by jím i tehdy, pokud by již nikdo žádné literární dílo nenapsal.²¹ Je proto chybou hledat v literatuře nějaký omezující princip, jenž by vývoj literární vědy zastavil²². Stejným způsobem je tedy absurdní i to, aby se kritik omezil na to, aby „dostal“ z básně přesně to, co do ní básník vědomě "dal". Nejde tedy pouze o interpretaci díla vedenou snahou co nejvíce se přiblížit autorovi, ale o jeho zasazení do dalších kontextů, přičemž by neměl chybět kritikův, byť nevyslovený, prožitek, literární zkušenost.

Pro to svědčí i postřeh Ericha Auerbacha, který Kautman též cituje: „*Za celá staletí a zvlášť od romantismu bylo z Dona Quijota vyčteno tolik, o čem sám Cervantes netušil a co jistě nebylo jeho záměrem. Takové dosazované interpretace i generalizující interpretace starých textů bývají nezřídka plodné: kniha, jako Don Quijote, se emancipuje od záměrů svého autora a nabývá samostatné existence; každé epoše, která v ní najde zalíbení, nastavuje novou tvář. Avšak historik, který se snaží určit místo jednotlivého díla v průběhu dějinného vývoje, se neobejde bez zjištění, pokud je to ještě možné, co dílo znamenalo pro autora a jeho dobu.*“²³

1. 6 Služba čtenářům

Je na místě zmínit také skutečnost, že kritika by čtenáři měla v jistém smyslu sloužit. Vzhledem k tomu, že je velmi často součástí periodika, za nějž si čtenář zaplatil, je tento požadavek legitimizován i logikou věci. Kritika či recenze by proto čtenáři měla přinést maximum možných informací, které lze na vymezenou plochu zkondenzovat.

Tuto informační hutnost velmi trefně vystihla Jitka Bednářová v doslovu knihy Milana Suchomela *Co zbylo z recenzenta*. Recenze „*kromě svého*

²⁰ ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání. Str. 63

²¹ FRYE, Northrop. *Anatomie kritiky: čtyři eseje*. Brno: Host, 2003, první vydání. Str. 34

²² tamtéž

²³ AUERBACH, Erich. *Mimesis : Zobrazení skutečnosti v západoevropských literaturách*, Ze [stejným.] něm. orig. přel. Miloslav Žilina, Vladimír Kafka a Rio Preisner ; Mladá fronta , Praha , 1968 , první vydání. Str. 315

prvotního cíle, posouzení čerstvě vydané knihy, zároveň plní funkci literární historie i teorie: v sebemenší recenzičce, a tedy na konkrétním textu, jsou definovány nejjobecnější kategorie slovesného díla, klenou se srovnávací linky, je domýšlen další směr literárního vývoje, a protože skrze beletristický text je charakterizována doba, společnost i kultura, soustavně a důsledně praktikovaná kritika nemůže nebýt také kritikou generační²⁴. Bednářová tedy zpětně potvrzuje Černého tezi, že kritika musí být vědou, a to dokonce i v tom smyslu, aby mohla zpětně sloužit dalším, literárněvědním aplikacím.

Co se jazykové stránky kritiky či recenze týče, měla by být psána jazykem poplatným cílové skupině, pro níž je periodikum určeno. To v praxi znamená, že by čtenář měl být schopen kritiku pochopit s minimální potřebou používat vedlejší informační zdroje, přičemž by však neměl platit princip nejnižšího společného jmenovatele, který by vyspělejší čtenáře po jazykové stránce až urážel. Je však nutné zdůraznit, že přizpůsobení cílové skupině se musí odehrávat v mantinelech snahy o co nejpřesnější a nejhutnější vyjádření.

1. 7 Znaký kvalitní kritiky

Jak tedy lze poznat toho "správného" literárního kritika? Podle jakých pravidel jej hodnotit? „*Literární kritik má subjektivní zkušenostní základ, utvářený povahou a každým kontaktem se slovy, tedy i s novinami, reklamami, rozhovory, filmy a vším, co četl už v devíti letech. Má zvláštní schopnost reagovat na literaturu, která se jeho subjektivnímu základu, zahrnujícímu všechny soukromé vzpomínky, asociace a náhodné předsudky, podobá asi tak, jako se pohled na teploměr podobá mrazení v zádech. Nenajdeme kritika, jenž nikdy nezažil intenzivní a opravdovou radost z něčeho, co z kritického hlediska hodnotil velmi nízko. Určitě existuje několik tuctů literárně kritických a estetických teorií vycházejících z předpokladu, že subjektivní pocit radosti a konkrétní reakce jsou či budou jedno a totéž nebo že mají stejný původ. Každý kultivovaný člověk, který netrpí pokročilou paranoiou, však ví, že jsou to dvě velice odlišné věci. Ideální hodnota se totiž může od skutečné hodnoty dost lišit.*“²⁵

Z předchozích řádků plyne, že kvalitní literární kritika by se měla vyznačovat následujícím: kritik by se v první řadě měl pokusit ztotožnit s autorem, pokusit se pochopit jeho záměr a popsat, do jaké míry se autorovi

²⁴ Bednářová Jitka in SUCHOMEL, Milan. *Co zbylo z recenzenta: (literární kritika 1954-1994)*. Brno: Vetus Via, 1995, první vydání. Str. 242

²⁵ FRYE, Northrop. *Anatomie kritiky: čtyři eseje*. Brno: Host, 2003, první vydání. Str. 47

tento záměr podařilo vystihnout. Zároveň by se však neměl nechat omezit jen interpretací autora, naopak, měl by dílo představit v kontextu své erudicí podepřené literární zkušenosti a ve srovnání s dalšími díly odhalit jeho slabiny či silné stránky.

Dalším kritériem je informační bohatost: čtenář by neměl mít po přečtení recenze pocit, že mu autor něco zatajil, že mu nějaká informace chybí. To se týká i argumentace: pokud recenzent napíše, že zkoumané dílo mělo tu a tu negativní vlastnost, nesmí chybět vysvětlení, v ideálním případě doplněné ukázkou či příkladem, která kritika k vynesení soudu vedla. To spolu se začleněním do kontextu pomůže vytvořit co nejkompletnější obraz nejen o zkoumaném díle, ale i o obecných tendencích literatury či jiného kulturního odvětví doby, v níž dílo vzniklo.

2. Revolver Revue

2.1 Definice

Praktická encyklopedie žurnalistiky definuje pojem revue jako „časopis složený z mnoha materiálů různého charakteru, převážně literárně, umělecky, případně vědecky orientovaný, většinou s minimální periodicitou (často jako čtvrtletník či pololetník), do něhož přispívají výrazné tvůrčí osobnosti.“²⁶ Tuto definici naplňuje *Revolver Revue* beze zbytku. Časopis, který sleduje zejména literaturu, výtvarné umění a širší společenské souvislosti, dával vždy přednost autorům a tématům v mainstreamovém nebo za komunismu oficiálním tisku prakticky nezastupovaným. Za minulého režimu to byli zejména Vladimír Binar, Egon Bondy, Antonín Brousek, , Viola Fischerová, Jan Hanč, Zbyněk Hejda, Jan Novák, Andrej Stankovič, po převratu dostali prostor například Jan Balabán, Petr Borkovec, Pavel Brycz, Miloš Doležal, Jiří Hájíček, Pavel Kolmačka, Lubomír Martínek nebo Ivan Matoušek.

Snad i díky kritické příloze *RR*, která vycházela v letech 1995-2005, si časopis získal pozornost intelektuální obce. K posílení prestižního postavení přispěla i cena *Revolver Revue*, jejíž udílení bylo a je reflektováno i mainstreamovými médii. Rozsah časopisu, jehož periodicitu je nyní čtvrtletní, je proměnlivý, pohybuje se kolem 330 stran formátu 165x240 mm.

2.2 Historie periodika a jeho pozice ve vztahu ke společnosti

Předchůdcem *Revolver Revue* byla samizdatová revue *Jednou nohou*, kterou poprvé v roce 1985 vydali Ivan Lamper, Viktor Karlík a Jáchym Topol. První číslo, tištěné cyklostylem, podobně jako další pro režim problematický časopis *Jazzpetit*, mělo náklad 50 kusů a bylo ilegálně distribuováno za cenu pětadvaceti korun. O rok později se na obálce pátého čísla objevuje vedle titulu *Jednou nohou* i název *Revolver Revue*.

K definitivnímu přejmenování došlo však až o dvě čísla a další rok později, kdy obálka byla poprvé namísto linorytem tištěna ilegálně v tiskárně. Ve stejném roce vzniká *RR Editions*, později *Edice RR*, a to sloučením *Edice pro více* Viktora Karlíka a edic *Mozková mrtvice* a *S. V. M.* Ivana Lampera. Českým románem Ladislava Klímy, prvním vydaným svazkem, si tak začala budovat své pevné postavení například vedle edic Jazzové sekce.

²⁶ OSVALDOVÁ, B., HALADA, J. a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Druhé doplněné vydání. Praha: Libri, 2002. Str. 159

Roku 1988 je na obálce devátého čísla poprvé použito logo *RR*, tzv. *Košířská madona*, dovnitř čísla se poprvé dostávají ofsetové reprodukce. Přestože se *RR* již tiskne ilegálně v tiskárnách, značná část příprav probíhá v soukromých prostorách redaktorů. V reakci na STB založený požár domu manželů Hochmannových, kde probíhala mimo jiné právě výroba *RR*, buduje redakce v Musílkově ulici v Praze dílnu na výrobu samizdatů. Za čtyři roky působení se náklad *RR* zesateronásobuje. Rostoucí prestiž a společenské povědomí o *RR* napomohlo již v předlistopadové éře vzniku *Ceny Revolver Revue*. Do převratu byla udělena Tonymu Ducháčkovi, spisovateli Janu Novákovi a básníkům Zbyňku Hejdovi a Ivanu M. Jirousovi.

Pád režimu znamenal pochopitelně citelnou změnu: redakce *Revolver Revue* založila spolu se samizdatovým časopisem *Sport* Nezávislé tiskové středisko (NTS). V jeho rámci pokračovalo čtrnáctým číslem od roku 1990 až do roku 1993 vydávání *RR*, mezi další tehdejší periodika NTS patří i týdeník *Respekt* a *Informační servis*. V roce 1993 nahrazuje Terezie Pokorná Jáchyma Topola na postu šéfredaktora, kde funguje dodnes. Topol z redakce odchází o rok později.

Pokorná, Viktor Karlík, jediný zůstavší zakládající člen, a nový redaktor Michael Špirit zakládají *Kritickou přílohu RR*. Za redakčního dohledu tohoto tříčlenného týmu vycházejí oba časopisy třikrát, respektive šestkrát ročně. Nová *Kritická příloha* funguje jako polarizátor, mnozí ji velebí jako vztažnou soustavu kritiky, jiní ji označují za snobskou a elitářskou. Oba časopisy si však recipienty drží a do nového milénia vstupují s pověstí prestižního periodika.

V jubilejním padesátém čísle jsou reprodukovány variace na značku *RR* od 33 předních výtvarníků. Ve stejném roce *RR* pochopitelně reflektuje čtvrtstoletí výročí Charty 77, a tak v roce 2002 vychází mimořádné číslo s názvem *Anticharta*. *Kritická příloha* však končí třicátým číslem. V roce 2005 dostává *RR* novou a rozšířenou podobu, přičemž se mění i periodicita a z časopisu se stává čtvrtletník.

2. 3 Zamyšlení nad východisky postavení *RR*

V průběhu tohoto vývoje se z *Revolver Revue* stal bezesporu fenomén. Kromě toho, že silně polarizovala intelektuální obec, odkazovala na ni ostatní média a „přítomnost“ v tomto periodiku měla rozhodně vliv na vnímání prezentovaného intelektuální obcí. Důkazem toho budiž cena *Revolver Revue*, které je v mnoha médiích přiřazen atribut „prestižní“.

Jak je možné, že si *RR* vydobyla takovou pozici? Prvním důvodem je podle mého názoru pečlivě vybíraný a důkladně zpracovávaný obsah. Ukázky z děl mají díky dostatku prostoru a připojených studiím dostatečně srozumitelnou výpovědní hodnotu. Ruku v ruce s volbou témat jde kritika na stránkách periodika uveřejňovaná, jejíž úlohu ještě posílila *Kritická příloha*.

Nesmíme také zapomenout, že *RR* již jako samizdat shromáždila kolem sebe určitou skupinu lidí, která s periodikem souzněla, a toto souznění bylo ještě posíleno nedostatkem obdobných materiálů způsobeným socialistickým režimem. Takto vytvořené pouto k periodiku, posílené mnoha společenskými akcemi, které *RR* pořádala, a angažmá nejen literárních autorit periodiku nutně muselo přidat na hodnotě.

2. 4 Kritická příloha RR a vztah intelektuální obce ke kritice

Od prvních čísel měla *Kritická příloha RR* značně široký záběr. Ač šest let po převratu, mnoho z obsahu se věnovalo různým tématům spojeným s životem v minulém režimu v kontrastu s tím dnešním. Disidentský původ se v profilaci časopisu projevoval a projevuje i nadále zejména volbou témat, která mají souvislost s tímto způsobem existence za minulého režimu. Taktéž souvisí s vyrovnáváním osobních účtů a morálními problémy ve vztahu k tomuto typu státního uspořádání. Obecné úvahy a esejistický přístup se v *Kritické příloze* volně prolínaly s informativně-recenzním konceptem, který však většinu recenzovaných prací představoval v nějakém širším kontextu a dával znát, že autoři materiál pečlivě studovali. Příspěvky se v drtivé většině týkaly výtvarného umění a literatury v mnoha jejich formách, divadla, o něco méně byl zastoupen film a hudba spíše absentovala. *Kritická příloha* si, podobně jako mnoho osobitých věcí, získala řadu odpůrců i příznivců.

Když v roce 2004 třicátým číslem končila, byla tato polarizace velmi silně patrná. Martin C. Putna, literární kritik, v rozhovoru s Petrem Svobodou, publikovaném na stránkách Karlovy Univerzity²⁷ prohlásil, že analýza je pro literární kritiky dneška „prostředkem k dokladování jejich a-priorního dokonce osobně motivovaného soudu. A to je to, co nazývám katastrofou. A může za to *Revolver Revue* a její *Kritická příloha* ... Která už zaplat' pánbůh neexistuje, byl bych ještě raději, kdyby zanikla i *Revolver revue*.“

---

²⁷ IForum - Rozhovor s Martinem C. Putnou, 26.11 2007, dostupné z: <http://www.cuni.cz/IFORUM-2024.html>

Naopak Kamil Fila v editoriale 44. čísla časopisu *Cinepur* považoval zánik *Kritické přílohy* za velmi citelný: „S předloňským (dobrovolným!) ukončením existence *Kritické přílohy Revolver Revue* poklesl zdejší polemický náboj na poli tištěných periodik. Česká televize, ač médium veřejnoprávní, nyní alibisticky neprodukuje kriticko-polemický kulturní pořad, jakým bývaly *Tenký led*, *Katovna* či *Síto*.“²⁸ Je nesporné, že *Kritická příloha Revolver Revue* se do českého nejen intelektuálního povědomí otiskla silně. Funkci *Kritické přílohy* dnes přebrala sekce *Couleur*.

2. 5 Vývoj struktury *RR*

První číslo (1985), vydané ještě pod názvem *Jednou nohou*, mělo 66 nečíslovaných stran formátu A4, které se cele věnovaly domácímu literárnímu dění, ačkoliv již od druhého čísla obsahoval časopis i překlady zahraničních děl. Autoři celkem logicky vystupovali pod pseudonymy (Mato, Saran—wrap, Tajemný EM) a číslo bylo věnováno vězněnému Ivanu Jirousovi. Úloha periodika byla jednoznačná: zprostředkovat abonentům přístup k literatuře, jež režim neschvaloval. Časopis tak plnil spíše funkci komunikačního kanálu než kriticky referenčního měřítka.

V prvním čísle vyšla *Magorova labutí píseň*, básně Víta Kremličky, J.H. Krchovského a Jáchyma Topola. *Revue* obsahovala románovou přílohu *Čtení do vany*, pro níž byl vybrán Bondyho *Nový věk*. V tiráži²⁹ se píše, že nová revue „vychází extrémně nepravidelně“ a že „příspěvky jsou přebírány výhradně z kolujících samizdatů a přetiskovány bez vědomí autorů“.

Dalším zlomovým číslem bylo **páté** (1986), na jehož obálce se poprvé objevuje název *Revolver Revue*. Kromě změny názvu se v časopisu poprvé vedle beletrie najdeme publicistiku: úvahy, články a tzv. „revolver reports“, svébytně zpracovává na tehdejší dobu nepřiliš frekventovaná témata. Časopis se v úvodníku hlásí k odkazu *Světové literatury* a dává si za cíl „co nejobsáhleji informovat o práci vytypovaných autorů.“

Důležité bylo i **patnácté číslo** (1991). Šéfredaktorského postu se zde poprvé ujal Jáchym Topol. Počet stránek v čísle se pohyboval kolem tří set a obsahová paleta byla pestrá. Na ukázkou podoby po sametové revoluci a začlenění pod NTS jsem vybral právě patnácté číslo. To otvírala

²⁸ Fila, Kamil: *Editorial*. In: *Cinepur*, časopis pro moderní cinefily, Číslo 44/2006 dostupné z: <http://www.cinepur.cz/article.php?article=1009>

²⁹ www.revolverrevue.cz. Stránky *RR*. Sekce archiv, dostupné z <http://www.revolverrevue.cz/jednou-nohou-c-1-1985>

několikastránková báseň - detektivka Jana Nováka. Poezie je v čísle zastoupena i ukázkami z díla J. H. Krchovského.

Pro *RR* je typické důkladné zpracování témat, která dostávají na stránkách *RR* značný prostor, a zpravidla jsou tvořeny ukázkou z díla s navazující nebo vysvětlující studií, popřípadě rozhovorem s autorem či jinak zainteresovanou osobou. V čísle 15 je to studie o edici *Půlnoc* s ukázkami poesie Egona Bondyho a Ivo Vodseďálka, dále následuje výbor z veršů Raymonda Carvera. Próza je zastoupena prací Marie Benetkové, která je deníkem undergroundové komuny ze středních Čech, na ní navazující rozhovor s navrátilivšími se emigranty se tématu undergroundu opět bytostně dotýká.

Kromě literatury se značného prostoru dostává i výtvarnému umění: v čísle lze nalézt autobiografický text malíře Rudolfa Němce doplněný o rozhovor s ním a studii japonských erotických obrazů Šun-Ga. Vedle literatury a výtvarného umění se *RR* vždy zabývala i problematikou humánní. V tomto čísle je pozornost věnována židovskému povstání ve Varšavském ghettu. Časopis obsahuje inzerci, zejména na kulturní akce (divadelní představení *Višňový sad*), produkty NTS (časopis *Respekt*) nebo humanitární akce (pomoc dětem postiženým černobylskou katastrofou, útulky pro zvířata). Specifické je, že každé číslo končí resumé v angličtině i češtině. Jak je ze struktury patrné, kritika tehdy nebyla v časopise téměř zastoupena, časopis spíš vysvětloval a přibližoval jednotlivá témata.

S třiadvacátým číslem (1993) se do čela *RR* dostala Terezie Pokorná, která časopis vede dodnes. Z obsahu čísla nelze usuzovat na výraznější změnu kurzu či obsahu, toto číslo však přeci jen jedno specifikum nabízí: na jeho stránkách dostala prostor hudba, a to ve formě rozhovoru s DJem Rádía 1 Ondřejem Šindlem. Je zajímavé, že hudba je reprezentována zrovna osobou Dje. Dle mého názoru by čtenář nejspíše na stránkách tohoto periodika čekal rozhovor s některým z dirigentů, hudebníků, hudebních kritiků či skladatelů soudobé vážné hudby. Vysvětlení tkví patrně v tom, že díl obsahuje téma věnované české písni, k němuž se vyjadřují mimo jiné i Jan Rejžek a Jindřich Pokorný.

Šestapadesáté (2004) číslo uzavíralo rok 2004. Tehdy skončilo vydávání *Kritické přílohy RR* a od dalšího čísla se změnila periodicitu na čtvrtletní. Jak se tyto změny promítly do obsahu? Přiznám se, že jsem žádný velký zlom nezpozoroval. Prostor dostává výtvarné umění, v případě Aléna Diviše úzce provázané s Erbenovými *Svatebními košilemi*. Výtvarné umění reprezentuje i

Tomáš Machek v pravidelné rubrice *Z dílen grafiků*. Fotografie reprezentuje Milan Pitlach, jehož krajiny jsou doprovázeny Nietzscheho citáty, a Viktor Kolář s emigrantským cyklem *Novosvětská setkání*.

Poezii reprezentuje německý básník Richard Pietrass, pravidelná rubrika *Nové práce*, která dává prostor méně známým autorům a jejich novým dílům, jsou otištěny básně Jiřího Červenky a Ladislava Puršla. Próza je zastoupena Annou Blažkovou a jejími povídkami, na pokračování začíná vycházet básnický deník Pavla Petra. Číslo má však ještě jedno hypertéma, kterým je město Zlín, k němuž se váže kromě několika výše zmíněných příspěvků i dvojice rozhovorů: první je s ředitelem Zlínské soukromé vyšší odborné školy umění a druhý s šéfredaktorem časopisu *Prostor Zlín*. Ačkoliv *Kritická příloha RR* skončila, v samotné *Revolver Revue* se zatím neobjevila žádná její náhrada.

V koncepci a podobě *Revolver Revue* s číslem **padesát osm** (2005) lze nalézt i leccos nového, především *Couleur*, soustředující kritiky, úvahy a glosy věnované aktuálním kulturním událostem a jevům. Právě v této části periodika bude soustředěno těžiště kritiky *Revolver Revue*. Proto se bude následující reflexe zabývat výhradně touto částí.

3 Reflexe kritiky ve vybraných číslech *Revolver Revue* a komparace s ostatními médii

3. 1 Inscenace Hry náznaků v 62. čísle RR a vybraných periodických

Příspěvek Jana Pospíšila s názvem *Nebeského hry (ná)znaků*, který jako první použiji ke srovnání s recenzemi v jiných periodických, si nevytkl nejjednodušší úkol. Autor v úvodu tvrdí: „O režii Jana Nebeského se často píše jako o obrazných, s charakteristickým rukopisem a výraznou interpretací inscenovaného textu. Již daleko méně se setkáme se snahou Nebeského hry (ná)znaků analyzovat, s úsilím pojmenovat základní zdroje jeho rukopisu, povahu všech metafor, symbolů a asociací, kterými se jeho hry jen hemží, a které místy působí až nesnesitelně, ať již svou kvalitou, či kvantitou. Pokusím se charakterizovat Nebeského režijní přístup k Ibsenově *Divoké kachně*, která měla nedávno premiéru v Divadle v Dlouhé, a poukázat přitom na originalitu jeho práce i její možná úskalí.“³⁰

Pospíšil mapuje režisérův vklad a velmi pozitivně hodnotí, že Nebeský obsadil do role čtrnáctiletého děvčete dospělou ženu Jaroslavu Pokornou, aby podtrhl vospělost postavy. „*Nebeského zřejmě nejradikálnější nápad působí vzhledem k Ibsenově hře jako ten nejsamozřejmější,*“ konstatuje poté, co toto řešení označí za jednu z největších předností inscenace. Poměrně nekompromisně však režisérovi vytýká prvoplánovost některých scén a symbolů.

Pospíšil konstatuje, že Nebeského režijní „dopisování“ Ibsenovy hry se dá rozdělit zhruba na dvě skupiny. „*Do první patří případy, které mají zvýraznit jistý rys postavy či situace,*“ což je aplikovatelné právě na obsazení Pokorné, druhá skupina „*zahrnuje všechny ty režisérové výstřednosti, u nichž se je těžké dopátrat jejich motivace, které působí poněkud samoučelně a které se značnou měrou podílejí na utváření jevištního reje místy hraničícího s přeplácaností.*“ Pospíšil se Nebeského symbolikou zaobírá velice pečlivě, z materiálu je evidentní, že předlohu důkladně studoval, a ač jsou některé jeho hypotézy zařaditelné spíše do oblasti spekulací, dokáže je podepřít argumenty.

Závěr je možno považovat za pregnantní shrnutí dosud řečeného: „*Z Nebeského inscenace je patrná snaha Ibsenův text přečíst a představit nově. V mnoha ohledech se mu to podařilo. Nelze říci, že by hru zneužil k vlastní*

³⁰ POSPÍŠIL, Jan. *Nebeského hry (ná)znaků*. In: *Revolver Revue*. Roč. 22. č. 62. 2006. str.216 -220

režijní exhibici. Zdá se mi ale, že mu chybí cit pro uměřenost, odvaha odpustit si jakýkoliv, byť třeba efektní, avšak samoučelný nápad, což jeho záměr poněkud narušuje. Tak hrozí, že v odstředivém reji významů často banálních zaniknou významy nekřiklavé, zato však skutečně originální a podstatné.⁸¹

Recenze na Nebeského na portálu *iliteratura.cz* slouží nezasvěcenému čtenáři lépe. Pravda, již z úvodu je patrné, že autor recenze je Nebeskému nakloněn: „...jeho svébytné režie nikdy nejsou pouhými ilustracemi textu, jeho tlumočení zvoleného dramatu se zdá být promyšlené do nejmenších detailů, koncepce interpretace je vždy čitelná od prvních minut představení...“⁸² Autorka Karolína Stehlíková oproti Pospíšilově recenzi zmiňuje i Nebeského realizační tým, obsazení Pokorné komentuje tím, že její postava budí trochu jiný typ soucitu, než by tomu bylo u věkově adekvátní herečky.

Stehlíková částečně přitakává Pospíšilovi tím, že některá prvoplánová řešení „vyvolávají diskusi“, závěr vyznívá dokonce značně proti inscenaci: „Divák odcházející z takového představení se může cítit jako jedlík, který ztláskal oběd o mnoha chodech, jež se k sobě však pramálo hodily. Někdo takové orgie zbožňuje. Appetit – i ten divadelní – máme každý trochu jiný.“⁸³

Recenze Marie Zdeňkové v *Divadelních novinách* dostala oproti kritice v *Revolver Revue* méně prostoru. Jedná se spíše o interpretaci díla, v níž se autorka zaměřila na vztahy mezi postavami hry. Skrz míru realističnosti předvedení pak hodnotí výkony herců. Recenze počítá se zasvěceným čtenářem. Vzhledem k rozsahu je popis děje redukován právě jen na zachycení vztahů a zhodnocení hereckých výkonů. Oproti kritice v *Revolver Revue* proto působí poněkud neúplně. Ambivalentně vyznívá závěr, v němž Zdeňková píše, že by z inscenace Ibsen radost „asi neměl“ (což v zápětí podkládá argumentem), zároveň však jako klad zmiňuje to, co je podle ní hlavním poselstvím inscenace, a konstatuje, že se toto poselství daří předat divákům.⁸⁴

Rozsahově ještě kratší je glosa Kateřiny Rathouské v *Mladé Frontě Dnes*. Rathouské nezbylo, než svůj posudek vystavět na konstatování, že hra „provokuje či dráždí k vyslovování rychlých – kladných, nebo záporných – soudů. Ať už má člověk na danou věc pohled jakýkoli, při tom všem by neměl zapadnout fakt, že v době mnoha nemastných neslaných divadelních kusů, na které se dnes a denně díváme, představuje tato režie zásadní výjimku. Má

⁸¹ POSPÍŠIL, Jan. *Nebeského hry (ná)znaků*. In: *Revolver Revue*. 22. 62/2007, Str.216 -220

⁸² STEHLÍKOVÁ, Kateřina, *Bohatě nadívaná kachna divoká*. In: www.iliteratura.cz. 17.11.2005. dostupné z <http://www.iliteratura.cz/clanek.asp?polozkaID=18191>

⁸³ tamtéž

⁸⁴ ZDEŇKOVÁ, Marie, *Groteska podle Ibsena*. In: *Divadelní noviny*. Roč. 14, č. 17. Str. 5

jednotný výklad od začátku do konce, je celistvá, nekompromisní, jede na plný plyn."³⁵.

Autorka jen zmiňuje prvky, které jí připadají kontroverzní, nezabývá se však jejich výkladem. To je samozřejmě dáno nedostatkem prostoru, připravit však čtenáře o další interpretační kontext zcela znamená ochudit jej o nástin podstaty recenzované hry. Rovněž závěr vyznívá poněkud frázovitě, když Rathouská píše: „*Když nic jiného, tak zaplat' Pánbůh za takový divadelní zážitek.*“³⁶ Recenze na stejnou inscenaci v *Literárních novinách* pozitivně hodnotí zejména aktualizačně-inovativní přístup k látce.³⁷

Jak bylo dvaadesáté číslo hodnoceno ostatními médii? Z recenze Kazimíra Turka v týdeníku *A2*³⁸ je patrné, že si *RR* buďto již nějakou dobu drží vysokou úroveň, nebo že tento trend převládá ba dokonce stoupá s posledními čísly: „*Po velmi dobrém minulém čísle tentokrát následuje další číslo vhodné k přečtení.*“ Turek chválí výkon Petra Onufera, který vedl interview s literárním kritikem Terryem Eagletonem, jenž se k němu choval značně arogantně. „*Je třeba říci, že Onufer se nedá a rozhovor vypovídá o Eagletonovi víc než leckterý rozbor.*“ Recenzent kladně kvituje i překlad Gombrowiczova románu *Posedlí* a ukázkou z deníků Alexandra von Hohensteina. S výhradami chválí i povídku Lubomíra Martínka. Kritika však hodnocena není.

3. 2 Inscenace Richard III. v 63. čísle RR a vybraných periodicích

Pětistránková kritická studie Vladimíra Mikulky s názvem *Richard po sto letech*, hodnotící inscenaci Richarda III. v Národním divadle pod vedením šéfa činohry ND Michala Dočekala, dává díky svému rozsahu možnost zabývat se recenzovaným tématem detailně. Kritika je pro větší přehlednost rozdělena na tři části, přičemž v první z nich se autor zabývá výtvarnou stránkou věci, vysvětluje použité symboly a bilancuje, do jaké míry se výtvarné pojetí odrazilo v konečném kontextovém vyznění inscenace.

Posun v tomto vyznění přičítá Mikulka i tématu probíranému ve druhé části kritiky, interpretaci textu spolu s vykreslením jednotlivých charakterů. Mikulka nabízí srovnání Dočekalova způsobu práce s pojetím Ivana Rajmonta,

³⁵ RATHOUSKÁ, Kateřina, *Jan Nebeský servíruje Divokou kachnu hodně nadivoko*. In: Mladá fronta Dnes. Praha. Roč. 16, č. 243 In: Ekonomika. Str. B/4

³⁶ tamtéž

³⁷ CHRISTOV, Petr. *Ibsen podle Nebeského*. In: literarky.cz. 17.10. 2005. dostupné z: <http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=890>

³⁸ TUREK, Kazimír, *Revolver revue* č.62. IN: Kulturní týdeník A2., 2. 17/2006, str. 28

režiséra o generaci staršího. Všimá si zejména toho, zda a do jaké míry Dočekal prezentuje nadčasové prvky inscenace a jakými prostředky toho dosahuje. Ve třetí části si kritik více všimá samotného vývoje děje.

Mikulka vytýká inscenaci některé nadbytečné prvky a scény, naopak chválí herecký výkon hlavního protagonisty Richarda Krajča, popisuje jeho výrazové prostředky a jejich proměnu mezi jednotlivými termíny představení – což dostatečně svědčí o recenzentově pečlivosti, neboť není bohužel zvykem, aby kritik v Česku navštívil recenzované představení několikrát za sebou. Autor inscenaci vytýká „mezigenerační herecký střet“, rozdíl ve stylu hraní Dočekalových vrstevníků a staršího osazenstva naší první divadelní scény.

To podle kritika dodává inscenaci na těžkopádnosti. Mikulka kritiku uzavírá slovy: „*Richard III. Má velmi dobrou šanci stát se v rámci zdejšího repertoáru titulem, který bude určovat moderní standard, etalonem, jímž budou poměřovány následující počiny nejen samotného uměleckého šéfa, ale i ostatních režisérů. Určitě není nepřekonatelnou laťkou, bezpochyby je však dobře, že Národní divadlo takovouto inscenací má.*“³⁹

Zdeněk Hořínek se ve své recenzi v *Divadelních novinách* s Mikulkou shodne v tom, že inscenace dosahuje nadprůměrnou úroveň. Zásadně se však liší v hodnocení hereckého výkonu Richarda Krajča, kdy v závěru dokonce Hořínek píše, že jediné, co hře chybí, je „*velkoryse koncipovaná postava Richarda III.*“⁴⁰

Autor dostal na stránkách *Divadelních novin* oproti Mikulkovi výrazně méně prostoru, recenze je proto poměrně hutná a stručná, přičemž se zabývá zejména výkony herců a celkovým vyzněním inscenace, kdy autor zohledňuje i podobu scény. Materiál je tedy spíše „uživatelsky přínosný“: čtenář se dozví, jak obstáli jednotliví herci, avšak interpretační rovina spojená s analýzou použitých výrazových prostředků se již do materiálu prakticky nevešla.

Menšího rozsahu je i recenze Kateřiny Kolářové z deníku *Mladá fronta Dnes*. Již titulek „*Richard III. Zůstal na půli cesty*“⁴¹ dává tušit, že autorka našla v inscenaci podstatná pochybení. Rathouská svůj materiál otevírá velmi poutavě: „*po dlouhých devadesáti letech Národní divadlo znovu uvedlo Shakespearovu historickou tragédii Richard III., hru o bezohledném dychtění po moci, jejím dravém uchopení a stejně prudkém pádu. Již jen prodleva, s níž se*

³⁹ MIKULKA, Vladimír. *Richard po sto letech*. In: Revolver Revue. roč. 22, č. 63, str. 254

⁴⁰ HOŘÍNEK, Zdeněk. *Richard III. po pětadevadesáti letech*. In: Divadelní noviny. roč. 15, č. 7. str. 4

⁴¹ KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Richard III. zůstal na půli cesty*. IN: Mladá fronta Dnes. 2006, roč. 17, č. 55, str. B/4.

*Richard III. znovu dostává na jeviště první scény, budí zvědavost. Co teprve obsazení, v němž šeredného krále padoucha hraje ani ne třicetiletý Richard Krajčo.*⁴²

Kolářová se důkladně věnuje rozboru scény, analyzuje, jakými prostředky dochází k umocnění divákova dojmu z inscenace, a jako jediná z hodnocených recenzentů si všímá: „*Působivá scénografie má však jednu zásadní chybu: scény ze žaláře, situované do orchestřiště, vidí jen první řada parteru a pak již zvýšené lože a balkony, zbytek publika se musí smířit s faktem, že většinu děje v towerském podzemí stejně bude vnímat jen akusticky.*” Tato informace je pro diváka zásadní a je s podivem, že si této vady ostatní recenzenti nevšimli. Kolářová také konstatuje, že herecké výkony jsou slabinou inscenace, neuvádí však, proč tomu tak je.

Ohlasy na třiašedesáté číslo se objevily například v *Lidových novinách*.⁴³ Ukázky současných děl z rubriky *Nové práce* hodnotí recenzentka jako „*občerstvující*“, upozorňuje i na korespondenci Demla a Durycha, kterou označuje za „*lákadlo čísla*“. Číslo je hodnoceno veskrze pozitivně již v úvodu recenze: „*Trpíte-li horkem, nevšímejte si toho víc, než je třeba, a předstírejte, že to nevnímáte. Přijdete-li k prameni čisté vody, nezapomeňte se napít,*“ píše Robert Walser v *Dopise jednoho muže jinému muži z roku 1905*. *Dopis najdete v posledním čísle RR, která „prameny čisté vody“ téměř plytvá.*“⁴⁴

Kladné ohlasy vzbudilo toto číslo i v týdeníku *A2*: „*Před časem jsem napsal, že u Revolver Revue je zajímavé jen každé druhé číslo a že se redakce vyžívá v neživotném akademickém umění. Nyní musím vzít svá slova zpět,*“ píše ve své recenzi Kazimír Turek. „*Revolver Revue je po mnoha letech znovu časopisem, který by žádný po kultuře bažící jedinec neměl přejít bez povšimnutí a 63. číslo je toho dokladem.*“⁴⁴ Recenzent shledává zlomovým momentem příchod Marka Vajchra do redakce, vyzdvihuje zejména portrét Roberta Walsera, zaujala jej i korespondence Demla s Durychem a za objevný považuje Čumlivského příspěvek o ruském designu. „*Jediným přešlapem čísla je ukázka z románu Martina Ryšavého Cesty na Sibiř - autor zřejmě hodlá zúročit zážitky ze své dráhy dokumentaristy, takže nás čeká mnoho nudného mudrování, nějaká ta tajemná žena a jistě i krize středního věku. Ach jo.*“⁴⁵

⁴² tamtéž

⁴³ IWASHITA, Daniela. *Revolver Revue* č. 63. In: *Lidové noviny*. 24. 6. 2006, str. 6

⁴⁴ TUREK, Kazimír. *Revolver Revue* 63/2006. In: *A2. ročník 2, 2006, č. 35, 30. 8., s. 28.*

⁴⁵ tamtéž

Je na místě zmínit, že „přešlap čísla“ získal v roce 2009 ocenění Magnesia Litera v kategorii próza.

3. 3 Inscenace Platonov je darebák v 64. čísle RR a vybraných periodických

Šestistránkové recenzi Jana Pospíšila nazvané *Komedie plná vlků*, která se zabývá Čechovovou inscenací *Platonov je darebák!* uvedené v Divadle Na zábradlí, není možné vytknout nedostatečné teoretické zázemí. Pospíšil často odkazuje na různé vedlejší zdroje, které mohou pomoci recenzovanou hru interpretovat (například knihu Donalda Rayfelda *Understanding Chekov. A Critical Study of Chekov's Prose and Drama*, Madison, 1999).

Zásadní nevýhodou je však nejasná strukturovanost materiálu: u tak obsáhlé recenze by se rozhodně uplatnily mezititulky. Struktura jasně nevyvstává ani ze samotného textu: ačkoliv je recenze velmi informačně vyčerpávající, seřazení těchto informací navozuje pocit, že je autor zapsal téměř tak, jak mu jednotlivé myšlenky vyvstávaly v hlavě. Ačkoliv recenze víceméně chronologicky sleduje dějovou linii inscenace, četné Pospíšilovy odbočky dávají textu nádech neutříděnosti. Autor skáče od hereckých výkonů k vztahům mezi postavami, které se snaží interpretovat, občas hledá paralely v jiných Čechovových hrách. Recenze je tak určena spíše pro ty, kteří inscenaci viděli, neboť kvůli absenci jasněji strukturovaného dělení působí výsledek až chaoticky, jako by postrádal logickou výstavbu.

Pospíšil také často vyjadřuje nejistotu, zda inscenaci pochopil v intencích režiséra. Časté je slovo zřejmě či možná, což na konci ústí v poněkud rozpačitý závěr: "*Pokorný (režisér) se Platonovem zřejmě dobře bavil a inscenaci dal poměrně ucelený tvar. Režisérova pobavenost i snaha bavit diváky je však místy až příliš okatá a možná má i zakrývat nedostatek úsilí o ještě výraznější výklad smyslu inscenované hry*⁴⁶". Z toho však není patrné, nakolik inscenace před recenzentem obstála, naopak, pod slovy "*možná, zřejmě či pravděpodobně*" prosvítá nejistota ve vyjádření jasného stanoviska. Recenze je tak spíše snahou o interpretaci, pochopení autora (zcela ve smyslu, jež předestřel Václav Černý), chybí však jasný závěr, který by sumarizoval, v čem bylo hodnocené dílo nedostatečné, a který by jasně vyplýval ze struktury textu.

Kondenzovaněji a jasněji vyznívá recenze Vladimíra Mikulky v *Divadelních novinách*. Mikulka, jenž píše také pro *Revolver Revue*, na výrazně menším prostoru, než mu skýtá *RR*, prokázal, že je možné v místem

⁴⁶ POSPÍŠIL, Jan. *Komedie plná vlků*. In: *Revolver Revue*. 2006, č. 64, str. 281

limitovaném útvaru kondenzovat sdělení a neopomenout důležité informace. Mikulkova recenze je vystavěna logicky, odlišuje slabiny inscenace a slabiny hry (tyto pojmy se bohužel zejména v denících zaměňují), hodnotí, v čem je režisérovo pojetí silné a hned na začátku upozorňuje, že inscenace ob stojí navzdory tomu, že je hra mohutně krácena, ba dokonce, že toto krácení je provedeno velmi citlivě.

Na zhruba deseti řádcích brilantně vystavěl úvod, který kromě této informace sděluje i to, že hra je Čechovovou prvotinou. Mikulka cituje důležité repliky, které používá jako argumenty pro obhajobu své interpretace. Na jeho práci je nutné ocenit, že si všímá, do jaké míry inscenační zásahy posílily či naopak oslabily slabá místa hry, a odtud pokračuje: „*Přes veškerou expresivitu se totiž nedaří dostat na jeviště emoce, které by působily i jinak než vnějškovou intenzitou. Režii se vymstilo nadužívání receptu v českém divadle tak nezřízeně oblíbeného: vem hrnek karikatury a vraž do něj dvě lžičky opravdovosti.*“⁴⁷

Od hodnocení a aplikace obecného jevu se vzápětí nenásilně dostává k hodnocení hereckých výkonů. Vychází od obecných nedostatků a na konkrétních aplikacích je demonstruje. Vždy v hutné, a přesto dostatečně přesvědčivé formě. Hodnotí i motiv vlků, který se recenzentovi *RR* zdál natolik nosný, že jej uplatnil i v titulku. Mikulka jej však shledává prostředkem k samoučelnosti a od tohoto poznání logickými argumenty vytyčuje závěr, v němž hru hodnotí cele. Domnívám se, že čtenáři po přečtení Mikulkovy recenze nebudou chybět žádné informace, které by jej připravovaly o možnost si na hru vytvořit názor, nebo by jejich nedostatek výsledek této snahy zásadně zkresloval, byť skutečnost, že překlad hry pochází od Ivana Wernische, konstatuje pouze pod čarou.

Jazyka inscenace si zato všímá Alena Zemančíková ve své recenzi v *Literárních novinách*⁴⁸. Její zkušenost s hrou však má jiné východisko: zážitek z inscenace srovnává s jinou inscenací, přičemž obě zhlédla v rámci festivalu *Divadlo 2006 v Plzni*. Všímá si také více osoby autora hry: líčí její osudy a informuje o tom, že obsazení postav je pro Čechova typické. Problematické se mi však jeví to, že se příliš soustředí na hru, avšak nikoliv na inscenaci - prakticky si nevšímá hereckých výkonů a zabývá se spíš srovnáním či konfrontací Čechova s Ibsenovou hrou *Rosmersholm*. Divácko-recenzentský

⁴⁷ MIKULKA, Vladimír. Hrnek karikatury, dvě lžičky opravdovosti. In: *Divadelní noviny*. Roč. 14, č. 22, str. 4

⁴⁸ ZEMANČÍKOVÁ, Alena. Čechovova komedie, Ibsenova tragedie. In: *Literární noviny*. roč. 17, č. 40, str. 12

zážitek je jí tak spíše podnětem k interpretaci obou děl, která je sice základem kritiky, ne však jejím obsahem.

Inscenace *Platonov je darebák* pronikla i na stránky MF Dnes. Kateřina Rathouská svou rozsahem značně limitovanou recenzi, připomínající spíše glosu, vystavěla na srovnání s inscenací režiséra Petra Lébla. Toto srovnání je však navzdory nevelkému prostoru podloženo funkčními argumenty. Pokud tedy čtenář z jejího textu zjišťuje, že inscenace jakoby „*stále klouzala po povrchu hry*“⁴⁹, dostane se mu jednoznačného vysvětlení, že další dějství se od podařeného prvního liší atmosférou, „*nejsou tak kompaktní a pracují s mnoha vnějškovými drobnostmi, vtípkami, ironickými poznámkami a scénickými komentáři*,“⁵⁰

Klad inscenace spatřuje recenzentka zejména v hereckých výkonech, u nichž zmiňuje, čím ji zaujaly. Recenze Rathouské je důkazem, že i na malém prostoru, a navíc v deníku určeném masovému publiku, lze vytvořit funkční literárněkritický útvar s logickou výstavbou a jasným stanoviskem.

Recenze na číslo vyšla v Lidových novinách. Julius Klement píše, že číslo „*má pevný základ ve dvou blocích*“⁵¹, avšak zcela pomíjí blok třetí: přílohu Couleur, jíž ve svém příspěvku nevěnuje ani řádek.

3. 4 Básnická sbírka *Koncová světla* v 65. čísle RR a vybraných periodických

Velmi soustředěně je napsána recenze Roberta Krumphanzla na básnickou sbírku Petra Halmaye *Koncová světla*. Krumphanzl svůj příspěvek vystavěl promyšleně a logicky. Hned v úvodním odstavci vysvětluje, proč dílu věnuje pozornost a plynule přechází do dalšího, kde představuje autora. Právě toto bližší představení autorů recenzovaných děl je u některých Krumphanzlových kolegů v Revolver Revue podceňováno, ba téměř opomíjeno. Krumphanzl však představuje aktuální Halmayův počín v kontextu jeho předchozích knih, hledá společné prvky i odlišnosti, podle nichž je možné si učinit představu o básníkově literárním směřování a vývoji.

Značná pozornost je věnována literárním prostředkům, které Halmay ve své sbírce používá, a jejich vztahu k obsahu. Krumphanzl cituje celé pasáže, které interpretuje, usouvztažňuje a svou interpretaci podkládá argumenty. Chybějí alibistická slova jako „možná“, „zřejmě“ nebo „snad“. Krumphanzl cituje

⁴⁹ RATHOUSKÁ, Kateřina. Platonova podrželi herci. In: MF Dnes. Roč. 16, č. 285, str. 7

⁵⁰ tamtéž

⁵¹ KLEMENT, Julius. Revolver Revue č. 64. In: Lidové noviny. Roč. 19, č. 234, str. 6

i z předchozích sbírek a všímá si, jak autor pracuje s hlavními motivy, které použil napříč svými knihami, jaké jim přisuzuje úlohy a významy, kde došlo k jakému posunu těchto významů a v souvislosti s tím i změně úlohy či postavení těchto motivů. V návaznosti na to vyslovuje Krumphanzl několik hypotéz, které podkládá argumenty, přičemž tyto hypotézy, jak na nový básníkuv počin nazírat, mu skýtají polemickou základnu pro to, aby nesouhlasil s charakteristikou sbírky, již na obálku knihy napsal Petr Borkovec.

I tato pasáž logicky graduje v další, v níž se autor zabývá básnickými prostředky, a která je již psána pro zasvěcenější čtenáře, neboť Krumphanzl používá literárněvědné termíny, které se v recenzích pro průměrně vzdělané čtenáře prakticky nevyskytují. V tomto duchu autor vrší argumenty opřené o citace a ačkoliv by bylo možné s poslední větou textu spekulovat, je evidentní, že Krumphanzla sbírka oslovila a jeho postoj k ní je zřejmý a transparentní: „...fráze se mění ve slova, která jako bychom právě v jistém úžasu zaslechli poprvé. A o co jiného jde v poezii než o obnovené vnímání řeči“⁵². Tento závěr nápadně koresponduje se stanoviskem interpreta Přemysla Blažička, jež jsem citoval v pojednání o vlastnostech kvalitní literární kritiky.

Zcela jinak vyznívá první z recenzí Halmayovy sbírky, uveřejněných v časopisu *Host*. Její autor Jan Štolba pojal svou kritiku jako záminku k vlastní umělecké exhibici, která svou nestřízlivostí čtenářovi prakticky nemůže posloužit. Štolbova recenze je svébytnou interpretací Halmayova díla, k němuž se dostává skrz osobu básníka. Tento pohled je velmi pohodlný, neboť subjektivní promítání autorovy osobnosti do textu je navzdory citacím natolik nepodložené argumenty, že je vždy možné je obhájit pouze jako jeden z možných výkladů, čímž bude veškerá další konstruktivní diskuse o kvalitě recenze a potažmo díla nutně skončena.

Štolba o Halmayovi například píše: „*Jistě že ví, že si zahrává. Vždyť po té trochu silné proklamaci („Psát verše v jednačtyřiceti letech./ Jaký úpadek.“⁶³ - pozn. autora) přesto následuje celá knížka - tedy propadnutí předem ohlášeného úpadku? Možná je to naopak a verše, jež přijdou, jsou tichým, úporným pokusem o vyvrácení vlastních pochyb. Pokusem o smíření s odkudsi narůstajícím vnitřním nesouladem. A proč by mělo psaní veršů být úpadkem zrovna v jednačtyřiceti? Neříká se tu bezděky, že „úpadkem“ je spíš těch samotných jednačtyřicet? Na rozdíl od mládí, jež si nemusí prudkost svých*

⁵² KRUMPHANZL, Robert. Poezie světél. In: *Revolver Revue*. 2006, č. 65, str. 245

⁵³ ŠTOLBA, Jan. Po špičkách, na zapřenou. In: *Host*. 2006, roč. 22, č. 8, s. 14

veršů a vůbec všech výlevů nijak zvlášť ospravedlňovat. Říká se tu, že jsme jaksí chtěli, čekali víc, ale nakonec nám - ostudně - zbylo zas jen mladický pobloudilý psaní. A přesto se veršům zase poddáváme, těm tichým opatrovníkům ztrát.“⁵⁴

Štolba svoji impresi šperkuje používáním vyprázdněných atributů typu „temnězářný“ nebo svými úvahami nad zpracovávaným tématem hraničícími až s mystickou reflexí. Za těchto okolností nelze přijmout Štolbův argument, že mu ve sbírce chybí „aspoň ozev robustnějšího hlasu, jenž by na chvíli vystoupil z lyrického vzpomínání a obsívání a naznačil, co a jak si tedy počít s tou elegickou závějí, do níž zapadáme“⁵⁵. Štolba se touto svou impresí vyhnul jakémukoliv argumenty podloženému hodnocení, zcela chybí kontext a zhodnocení, čím je sbírka vlastně zajímavá, neanalyzuje použité básnické prostředky, pouze interpretuje. V tomto ohledu je jeho recenze pro čtenáře prakticky bez přínosu.

Přesným opakem je recenze Pavla Hrušky *Básnické restitutio in integrum*⁵⁶, která na Štolbovu recenzi tematicky navazuje. Hruška představuje na malém prostoru, přesto kondenzovaně, autorovo předešlé dílo, hledá spojující motivy a rysy, zabývá se kulisami, v nichž se verše „odehrávají“. Přesto je Hruškov text z velké části pouhou interpretací díla, do níž promítá své filosofické úvahy na téma časovosti a existence, které dokládá citacemi veršů. Proč však Halmayovu básnickou sbírku číst? Co je na ní zajímavého? Kam se její autor literárně posunul? Vyčnívá nějak ze současné literární produkce? Na tyto otázky Hruškova recenze odpovědi nedává.

K pětadesátému číslu se recenzentsky vyjadřoval Kazimír Turek v týdeníku A2. Příloze Couleur však pozornost vůbec nevěnoval.⁵⁷

3. 5 Kniha Jsme tady v recenzích 66. čísla RR a ostatních periodik

Ještě se neodešlo je název recenze Marka Vajchra na knihu Jana Balabána *Jsme tady*. „Postavami, kterým vypravěč věnuje hlavní pozornost, jsou lidé nešťastní a nesmíření, trpící traumatizujícími vzpomínkami, nemocemi a samotou. Vyprávění o jejich nezáviděníhodných osudech by mohla působit jako trpce ironické komentáře biblického motta – nebýt toho, že v samotném závěru povídek vypravěč své protagonisty nechá alespoň náznakem zahlédnout smysl

⁵⁴ tamtéž

⁵⁵ tamtéž, str. 15

⁵⁶ HRUŠKA, Pavel. *Básnické restitutio in integrum*. In: Host. 2006, roč. 22, č. 8, s. 15

⁵⁷ TUREK, Kazimír. *Revolver Revue* 65. In: A2, roč. 3, č.3, str. 28

zakoušených strastí⁵⁸. Vajchr kladně hodnotí fakt, že se kniha nezabývá kontroverzním tématem, ale navzdory trendům spíše podporuje nadosobní morálku.

Co však recenzentovi vadí, je didakticky názorná pointa, která povídkám ubírá na umělecké přesvědčivosti. Schematické jsou podle Vajchra i postavy, které čtenář nachází v období, kdy bilancují zažité a "*balancují na hraně definitivní prohry*"⁵⁹. Vajchr výsledný tvar hodnotí slovy: "*má-li být takový obraz alespoň poněkud věrohodný, autor by měl především být pánem svého patosu a sentimentu. Kdo si není sám sebou jistý, zvyšuje hlas; na stránkách Balabánovy knihy nás lidský křik, hřmot fabriky, psí štěkot či práskání dveřmi ohlušují tak často, že je to u textů usilujících o duchovní zahloubání až s podivem.*"⁶⁰

Tato přílišná přepjatost Vajchra dovádí až k tomu, že píše "*Kdybych neměl naléhavý pocit, že prozaikův osobitý jazyk je v kontextu současné české literatury výrazem zřetelně nadprůměrného talentu, neměl bych pomalu důvod se poslední Balabánovou knihou zabývat.*"⁶¹ Argumentů pro toto tvrzení přdestřel recenzent dostatek, přesto by čtenáři recenze mohla chybět informace, v čem se zmíněný talent Balabána projevil, čím konkrétně Vajchra zaujal. Recenze je logicky vystavěná a informačně kondenzovaná, přesto chybí informace o tom, jakým způsobem se Balabán posunul a vymezil vůči svým předešlým knihám.

V časopisu *Host* se Balabánově knize věnuje Eliška F. Juříková, a to v recenzi s titulkem *Sugestivní mistr povídky*. Juříková hned v perexu prozrazuje, že Balabánova kniha není „šálkem jejího čaje“⁶², a že ji sice „zaujme, ale nefascinuje“. „Pokaždé si intenzivně uvědomuji, že nedokáži autorovy postoje a emoce sdílet, mohu je pouze pozorovat s odstupem biologa zaujatého podivuhodnými formami lidské existence.“⁶³ Vzniká tak zajímavá situace, neboť podle Černého je „sžití“ se s autorem podmínkou a základem kvalitní recenze. Jak tedy tuto situaci řešit? Bude taková recenze apriori špatná?

Domnívám se, že Černý ono sžití vnímal ve dvojnásobném smyslu: pochopit autorský záměr a zhodnotit, jakým způsobem se povedlo jej naplnit. Ve druhém výkladu pak jako snahu dílo předem nezavrhnout, ale snažit se k němu poctivě

⁵⁸ VAJCHR, Marek. Ještě se neodešlo. In: *Revolver Revue*. 2007, č. 66, str. 280

⁵⁹ tamtéž

⁶⁰ tamtéž, str. 281

⁶¹ tamtéž

⁶² JUŘÍKOVÁ, Eliška. *Sugestivní mistr povídky*. In: *Host*. 2006, č. 10, str. 46

⁶³ tamtéž

přistoupit tak, aby nám jeho eventuální kvality nezůstaly skryty naší vinou. Pokud tedy přijmeme, že v Juříkové nerezonují autorovy úmysly, avšak jeho záměry chápe, je tento zdánlivý limit naopak podnětem k tomu, aby recenzentka hledala, proč se autorovi nedaří ji jako čtenářku přesvědčit.

A to Juříková zvládá. Stejně jako Vajchr v *Revolver Revue* odhaluje schematičnost a slabiny Balabánových textů. Konstatuje, že jednotlivé povídky jsou sice dobře napsané, ale analyzuje to, proč fungují jen na určitou cílovou skupinu, přičemž její argumenty fungují. Přesto v její recenzi chybí, nakolik je tedy Balabánova kniha podařená a v čem přesně tkví její kladné stránky.

V *Literárních novinách* se knize *Jsme tady* věnuje v minirecenzi Jan Šícha. Na velmi malém prostoru Šícha podává základní informace o knize a kladně hodnotí především vynalézavost, s „*jakou dostane autor své postavy na kolena*“⁶⁴. Jenže když píše, že „*čtenáři zhruba po druhé povídce dojde, že i další texty dopadnou dobře*“⁶⁵, hodnotí tento fakt spíše kladně, nad nevýhodami této schematičnosti se prakticky vůbec nepozastavuje. Když tedy svou recenzi končí větou, že *Jsme tady* je „*knihou uvěřitelně podaných tradičních nadějí*“⁶⁶, vyhýbá se sdělení, v čem tkví uvěřitelnost těchto příběhů a také zcela přechází fakt, že to, že čtenář po přečtení druhé povídky ví, jak dopadnou všechny ostatní, může být i negativem.

Balabánovu knihu hodnotili i recenzenti na serveru *iliteratura.cz*. Petr Vaněk svůj příspěvek otevírá informací, že za předešlou knihu Balabán získal ocenění Magnesia Litera a byl navržen na Státní cenu za literaturu, a předestírá tezi, že aktuální Balabánova kniha představuje závazek „*dostát hodnotě předposledního díla, jakož i určité čtenářské očekávání nevyhne srovnání s předchozí úspěšnou knihou*“.⁶⁷

Vaněk upozorňuje na to, že některé postavy z předchozí knihy se objevují i zde a oproti Vajchrovi také postavy představuje blíže. Vaněk celkově více srovnává s předchozí Balabánovou knihou, což čtenáři skýtá možnost si všimnout, jakým vývojem Balabánovo literární působení prošlo. Vaněk knihu hodnotí kladně a o schematičnosti zmíněné Vajchrem není v jeho recenzi ani slovo. Informuje spíše o obsahu a vztahu k ostatním dílům, nezabývá se však příliš literárními prostředky.

---

⁶⁴ ŠÍCHA, Jan. Knihovnička : znaková. In: Literární noviny. 2006, roč. 17, č. 50, str. 16

⁶⁵ tamtéž

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ VANĚK, Petr. Když bytí znamená naději. In: *iliteratura.cz*. 13.2.2007. Dostupné z: <http://iliteratura.cz/clanek.asp?polozkaID=20577>

Kniha *Jsme tady* se dostala i na stránky deníku *MF Dnes*⁶⁸, nejedná se však o recenzi v pravém smyslu slova, příspěvek by bylo možné označit spíše za anotaci, v níž je titul spolu s ostatními knihami vybranými redakcí deníku doporučován čtenářům.

Šestašedesáté číslo *Revolver Revue* bylo reflektováno na stránkách týdeníku *A2*, kde jej hodnotil Kazimír Turek. Konstatuje, že „*rubrika Couleur není zrovna vydatná (Marek Vajchr zde ovšem jako snad jediný kritik po právu upozorňuje na nevěrohodnost a povrchnost německého filmu Životy těch druhých)*“.⁶⁹ Příspěvek, který *RR* hodnotí, však má velmi omezený rozsah, a chybí zde argumenty, které by Turkova tvrzení dosvědčovaly.

3. 6 Metakritika Jana Štolby v 66. čísle *RR* a dalších periodických

Recenze Marka Vajchra *Čí následník?*, která se věnuje knize Jana Štolby *Nedopadající džbán* (Torst 2006) je jedním z případů, kdy jeden kritik hodnotí kritickou reflexi a interpretaci kritika druhého⁷⁰. Vajchr Štolbu nemilosrdně „popravil“ jeho vlastními zbraněmi. Pro argumentaci používá přímo Štolbovy citace, které však uplatňuje ve svém recenzentském kontextu. Bez snahy Štolbu shodit tyto citace samy vyznívají přinejmenším trapně a komicky: *"Pokud se básník (jehož Štolba recenzuje) před nastraženým nebezpečím včas nezastaví, hrozí mu nebezpečí klopýtnutí a pádu, které ve Štolbovi vyvolává starostlivé obavy: "Trnu však, že básníkovy naléhavé pocity a pohnutky ty rozeklané básně sice navodí, nedohmátnou však k jejich ostřejšímu pojmenování."*

Krom výrazových prostředků si však Vajchr všímá i chyb, které by v díle, jež soudí jiné, rozhodně měly chybět. Vajchr píše: *"Nemohu se smířit třeba s tím, že by nějaký básník nechal "materiál nadivoko padnout k zemi, aby se tam arciboldovsky v něco poskládal" - prostě proto, že takto nadivoko některé ze svých koláží, jak se aspoň traduje, skládali dadaisté, kdežto Arciboldovy rafinované kompozice mají k takovému pracovnímu postupu hodně daleko."*⁷¹

Vajchr se na Štolbově díle však snaží najít i nějaká pozitiva, což se mu nakonec daří, recenze proto působí vyváženě, je logicky vystavěná a o to působivější, že ke kritizování díla použil autor jeho vlastní zbraně. Vajchr navíc

⁶⁸ REDAKCE. Knihy na Vánoce – česká beletrie. In: idnes.cz. 9.12.2006. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/knihy-na-vanoce-ceska-beletrie-dkb-/literatura.asp?c=A061218_123943_literatura_kot

⁶⁹ TUREK, Kazimír. *Revolver Revue* 66. In: *A2*, roč. 3, č.16, str. 28

⁷⁰ VAJCHR, Marek. *Čí následník?*. In: *Revolver Revue* 2007, č. 67, str. 218

⁷¹ tamtéž

cituje například F. X. Šaldu či Bedřicha Fučíka, a to nikoliv samoúčelně: tyto citace jsou dalšími autorovými funkčními argumenty.

Karel Piorecký se ve své studii⁷² v časopisu *Host* zaměřil zejména na to, jak Štolba ve své knize konstruuje negativní soudy a jak argumentuje. Oproti Vajchrově recenzi budí Pioreckého studie dojem, že si její autor dal daleko více záležet na tom, aby se s autorem ztotožnil. Vajchrova recenze tak budí dojem, že její pisatel zůstal u jazykových prostředků a dalším oblastem se nevěnoval. Je však pravdou, že Piorecký pomíjí věcné chyby zmíněné Vajchrem a jeho studie je tak spíše obhajobou, ba až doporučením Štolbovy knihy.

To je markantní například tehdy, když Piorecký konstatuje, že se Štolba „*nebojí být subjektivní*“, ačkoliv připouští, že jistým „*úskalím čtenářského pojetí kritiky je kontaminace osobním vkusem*“. A co se jazykové stránky knihy týče, konstatuje: „*Jistý způsob psaní nemusí být mým šálkem kávy, nemusím ho jako čtenář preferovat či vyhledávat, neznamená to však, že by byl proto méně hodnotný*“. Pro tuto poměrně zásadní tezi však Piorecký nepřináší žádné argumenty, ačkoliv je jeho text jasně a přehledně strukturován. Jako problematická se mi jeví skutečnost, že jeho studie je vskutku spíše obhajobou díla, pokud se objeví sebemenší hrozba nedokonalosti, autor se snaží najít přijatelnou interpretaci, aby ji marginalizoval.

3. 7 Experiment v kritické části 68. čísla RR

Z tohoto čísla jsem vybral příspěvek Karla Halouna, který se kriticky zamýšlí nad knihou Vojtěcha Lindaura, hudebního publicisty, s názvem *Dotknout se snu*⁷³. Haloun je profesí výtvarník a grafik, který se podílel na grafické image Vladimíra Mišíka a skupin Jasná páka, Hudba Praha, Marsyas či Echt!, hudebního klubu Na Chmelnici, či kapel Visací zámek nebo Cirkus Praha. Snad právě proto dostal Haloun prostor k tomu, aby se vyjádřil literárně, neboť kniha Vojtěcha Lindaura se skrze literární přístup tematicky zabývá právě hudbou.

Haloun Lindaurovu knihu recenzuje po jednotlivých kapitolách. Prakticky vůbec se nezabývá jazykovými prostředky, jichž Lindaur používá, a uvede-li někde, že je kniha čtivá, argumentuje spíše zajímavostí obsahu, který je mu blízký, než literárními prostředky. Haloun všechny kapitoly, stejně jako Lindaur, váže k onomu "*dotknout se snu*". Haloun na počátku své recenze píše: "*Z většiny Lindaurových textů však vysvítá, že o sny, jichž se dotkneme, se lze*

⁷² PIORECKÝ, Karel. *Poezie jako zjevení okamžiku*. In: *Host*. 2007, roč. 23, č. 4, str. 13-16

⁷³ HALOUN, Karel. *Spálit se je někdy dobré*. In: *Revolver Revue*. 2007, č. 68, str. 235

*především spálit. Takové zjištění považuji za poměrně uspokojivé. Strašné by bylo mít možnost se svých snů dotknout a necítit nic.*⁷⁴ Na toto motto v průběhu textu několikrát odkazuje. Tím, že jej však umístil jako východisko, se připravil o silnou pointu.

Haloun se zabývá zejména informačním přínosem knihy. Vzhledem k tomu, že Lindaur v díle popisuje i historii Časopisu Rock and Pop, jež zakládal, zamýšlí se Haloun i nad "mimoliterárním" osudem autorovým. Haloun tedy ve své recenzi převypráví obsah knihy, z toho však není jasné, v čem tkví její silné či slabé stránky. A pokud tedy v posledním odstavci píše, že je Lindaurova kniha z jeho pohledu vynikající, čtenář může maximálně tušit, že je to zejména díky informačnímu obsahu. Recenzent však zcela zatajil, jaké prostředky autor použil a zda může kniha oslovit i nezainteresovanou osobu. Pokud bychom tedy měli na tuto recenzi aplikovat poznatky shrnuté v kapitole kritice, z této konfrontace vychází Halounův text jako značně nepodařený.

Lindaurovu knihu reflektovalo velmi málo periodik, ve zkoumaných médiích se jí již na jiném místě kromě *Revolver Revue* pozornosti nedostalo.

3. 8 Divadelní hra *Harila* v 69. čísle RR a vybraných periodických

Naopak podařená je recenze Vladimíra Mikulky na divadelní hru *Harila*, která nese titulky „*Žralok vole, to je bejk*“⁷⁵. Mikulka v prvním odstavci ve zkratce představí téma a nosnou konstrukci děje, aniž by vyhradil víc, než musí. Z tohoto souhrnu již čtenáři vyvstane základní představa o hře, Mikulka se tedy poté zabývá zejména analýzou použitých prostředků a zařazením hry do nějakého kontextu, bilancuje, zda je možné *Harilu* označit za coolnes drama, či ne a proč, navíc hru analyzuje i optikou předešlých Levínského her (Ještě žiju s věšákem, čepicí a plácačkou), srovnává použité výrazové prostředky a čtenáři předestírá, v čem a kam se *Harila* oproti předešlým dílům posunula.

Mikulkova recenze je strukturována do čtyř částí. Ve druhé části autor analyzuje Levínského výrazové prostředky a zaobírá se tím, v čem spočívá síla jeho textů, zejména vztahem obsahu a formy replik vystupujících postav. Mikulka navíc čtenáři připodobňuje Levínského styl k dalším autorům, s nimiž podle jeho názoru souvisí. Ve třetí části Mikulka hodnotí vedení děje hry, přičemž si všímá, že druhá polovina vyznívá poněkud vykonstruovaně, zároveň odhaluje některé nesrovnalosti, které protirečí reáliím poloviny první. V závěru

---

⁷⁴ Tamtéž, str. 235

⁷⁵ MILULKA, Vladimír. *Žralok vole, to je bejk*. In: *Revolver Revue*. 2007, č. 69, str. 251

však Mikulka konstatuje, že "Levínský je nezaměnitelným stylistou, důsledně rozvíjejícím způsob osobitý psaní, a navíc i sympaticky osamělým běžcem, který se nežene za popularitou a jemuž nečiní problémy ignorovat příkazy doby i módní trendy všeho druhu".⁷⁶

Recenze v *Revolver Revue* se zásadně liší od recenzí v *Divadelních novinách* a *MF Dnes*. Důvodem odlišnosti je fakt, že prvně zmíněná se zabývá hrou jako takovou, naopak zbylé dvě k ní přistupují v rámci inscenační podoby.

Materiál v *Divadelních novinách* se tedy zabývá zejména srovnáním dvou inscenací, které hru adaptovaly. Autorka recenze Zdeňka Brandejská shodně s Mikulkou konstatuje, že spojitost s cool dramatem je u hodnocené hry spíše vnějšková, „odpovídající především snaze o rekordní míru jazykové i sexuální explicitnosti.“⁷⁷. Autorka však tuto tezi nespojuje s dalším důležitým postřehem: „navíc se postupně ukazuje, že domnělí punkeři, kteří se bezpečně vyznají v nejnovějších technologiích a citují Wittgensteina a Germaine Greerovou, se pravděpodobně rekrutovali ze vzdělaneckých a středních vrstev.“⁷⁸

Přitom právě ve výsledném efektu nalézají Mikulka v *Revolver Revue* nikoliv náhodný prostředek, ale spíše těžiště vyznění celého textu, na něž je explicitní plášť cool dramatu pouze nabalen. Avšak vzhledem k tomu, že text je v případě recenze v *Divadelních novinách* pouze východiskem ke srovnání obou hodnocených inscenací, není možné dále porovnávat tento materiál s příspěvkem otištěným v *Revolver revue*.

Materiál v *Mladé Frontě Dnes* se věnuje inscenaci pouze v rámci reportáže z Jiráskova Hronova. O samotné hře uvádí, že jde o jednu z nejpozoruhodnějších současných her. Vzhledem k tomu, že je materiál zaměřen na průběh kulturní akce, není možné jej použít pro kritické srovnání s ostatními recenzemi.⁷⁹

---

⁷⁶ Tamtéž, str. 254

⁷⁷ BRANDEJSKÁ, Zdeňka. *Milostné zvířátko uděláme z vás*. In: *Divadelní noviny*. 2007, roč. 15, č. 19, str. 5

⁷⁸ tamtéž

⁷⁹ HULEC, Vladimír. Jiráskův Hronov neměl výrazný vrchol. In: *idnes.cz*, 14.8.2007. Dostupný z: http://kultura.idnes.cz/jiraskuv-hronov-letos-nemel-vyrazny-vrchol-fzy-/divadlo.asp?c=A070813_170915_divadlo_ob

Závěr

Jak tedy uspělo osm vybraných recenzí z *Revolver Revue* při zohlednění stanovených kritérií? Jak je patrné z části srovnávající jednotlivé kritické materiály, většina hodnocených recenzí měla velmi vysokou úroveň, kdy z velké části splňovaly kritéria definovaná v kapitole věnované kritice. *Revolver Revue* je díky své nízké periodicitě médiem, jehož autoři mají možnost se s hodnocenými díly dostatečně blízce seznámit. Není bohužel zvykem, aby recenzenti viděli film či divadelní inscenaci několikrát, což by jim pomohlo k hlubší reflexi zkoumaného materiálu. Zejména publicisté, kteří pracují v denících nebo týdenících, tuto možnost téměř nemají.

Co do výběru témat recenzí, *RR* pokrývá i materiály, kterými se zabývá jeden z nejčtenějších českých deníků, zároveň se však nevyhýbá ani tématům, jež ostatní média reflektují pouze ve velmi omezené míře. Byla například jedním z mála médií, jež věnovala pozornost knize Vojtěcha Lindaura, která je pozoruhodným svědectvím hudebního recenzenta a dramaturga. Výhodou *RR* je také fakt, že svým autorům poskytuje pro jejich kritické soudy dostatek prostoru.

Jednoznačně kladně je nutné hodnotit fakt, že se kolem *RR* shromáždili fundovaní autoři, kteří kromě *RR* působí i v jiných médiích, jako např. v *Literárních novinách* a *Divadelních novinách*. *Revolver Revue* tak má možnost vybrat zajímavá témata čtvrtletí a zadat je kompetentním autorům.

V oblasti literární kritiky mezi ně rozhodně patří Marek Vajchr. Jeho rukopis je zřetelný, jazykové prostředky a odborné termíny adekvátní účelu. Texty jsou logicky vystavěné a funkční, informačně hutné, a přitom nezatížené marginálními poznatky či informacemi. V případě recenze Štolbova *Nedopadajícího džbánu* je jeho kritika navíc opřena o četné citace, které naprosto zřetelně demonstrují nedostatky, jež Vajchr Štolbovi vytýká. Oproti recenzi Karla Pioreckého z časopisu *Host*, která se zabývá stejným tématem, tak Vajchr jasně ukazuje slabiny textu. Pioreckého materiál je sice informačně více vyčerpávající, působí však spíše jako obhajoba Štolbovy knihy. Je na místě zmínit, že Štolba publikuje ve stejném periodiku jako Piorecký, tedy právě v časopisu *Host*, což by mohlo důvěryhodnost recenze snižovat.

Velmi důkladně se svým tématem zabýval i další literární kritik *RR*, Robert Krumphanzl. Stejně jako většina autorů *RR*, i on se vyhýbá

samoučelné intelektuální exhibici, čímž se zásadně liší například od Jana Štolby, který stejný materiál recenzoval pro časopis Host.

Divadelní kritika *RR* v podání Vladimíra Mikulky je ukázkou funkčního kritického přístupu, kdy je pro autora příznačná schopnost kondenzovat své sdělení i do velmi malého prostoru tak, aby čtenář měl dostatek informací. Jediným nedostatkem Mikulkovy recenze hry *Richard III.* však je, že si nevšimli toho, že některé scény nejsou z určitých částí hlediště viditelné. Na tento problém upozornila Kateřina Kolářová v *MF Dnes*.

Co se týče recenzí, jež stanovená kritéria nesplnily ve výraznější míře, je nutné uvést pouze dvě: Pospíšilovu kritiku *Komedie plnou vlků* a příspěvek Karla Halouna *Spálit se je někdy dobré*. Prvně jmenovaný materiál trpí příliš košatou strukturou, kterou bylo možné napravit vhodným editorským zásahem, a absencí jednoznačného stanoviska, které však je v jiných Pospíšilových materiálech deklarováno jasně. Halounův text selhává z kritického hlediska ještě daleko více. Je však na místě připomenout, že Haloun není literárním ani hudebním kritikem, ale člověkem, který „byl při tom“, neboť působil na tehdejší hudební scéně jako výtvarník a grafik, který navrhoval grafickou image pro mnoho kapel tehdejší hudební scény, jíž se věnuje jim recenzovaná kniha. Proto se z mého pohledu jedná o zajímavý experiment, jehož výpovědní hodnota tkví právě v pohledu angažovaného účastníka.

Příloha *Couleur* ve své rozsáhlosti samozřejmě obsahuje ještě další materiály, které se mnohdy velmi hluboce zabývají recenzovanými díly, přičemž jejich jazyková úroveň je vysoce odborná. Posouzení těchto materiálů však spadá právě proto spíše do oboru literárněvědního. Navíc v *RR* patří tyto příspěvky spíše mezi menšinové. Domnívám se proto, že zkoumané recenze mohou podat poměrně jasný obraz o tom, jakým směrem se kritická příloha *RR* ubírá a svědčí o tom, že si díky prověřeným a fundovaným autorům, nízké periodicitě a dostatečnému prostoru pro vyjádření drží velmi vysokou úroveň.

Na závěr je třeba konstatovat, že úroveň většiny zkoumaných recenzí byla velice dobrá, případné zjištěné nedostatky byly dílčí, což se týká všech zkoumaných příspěvků nezávisle na zpracovávaných tématech, ať už patřila mezi ty čtenářsky značně atraktivní (například divadelní recenze, které se objevily i v *MF Dnes*), nebo specializovanější.

Resumé

Zkoumané recenze literárních děl a divadelních her či inscenací otištěné v časopisu *Revolver Revue* (RR) ve srovnání s materiály v ostatních periodických obstály. *Revolver Revue* je díky své nízké periodicitě médiem, jehož autoři mají možnost se s hodnocenými díly dostatečně blízce seznámit. I proto většina zkoumaných recenzí splňovala kritéria pro to, aby bylo možné je označit za uživatelsky přínosné a informačně vyčerpávající.

Co do výběru témat recenzí, RR pokrývá i materiály, kterými se zabývá jeden z nejčtenějších českých deníků, zároveň se však nevyhýbá ani tématům, jež ostatní média reflektují pouze ve velmi omezené míře. Výhodou RR je, že svým autorům poskytuje pro jejich kritické soudy dostatek prostoru.

Jednoznačně kladně je také nutné hodnotit fakt, že se kolem RR shromáždili fundovaní autoři, kteří kromě tohoto časopisu působí i v jiných médiích, jako např. v *Literárních novinách* a *Divadelních novinách*. *Revolver Revue* tak má možnost vybrat zajímavá témata čtvrtletí a zadat je kompetentním autorům.

Summary

The examined reviews of the literary works and theatre plays or inscenations published in the magazine *Revolver Revue* (RR) stood their ground in comparison with the materials in the other periodicals. RR is thanks to its low duration of cycle a medium whose authors have an opportunity to familiarize with the evaluated works sufficiently. This is also an aspect why most of the examined reviews have accomplished the criteria and can be labelled as contributing to the readership and providing full-range of information.

As for the selection of the review topics, RR covers also materials which are dealt with by one of the most read Czech daily papers. On the other side, it does not avoid the themes, which are otherwise reflected only restrictively. The advantage of RR is that it provides enough space to its authors for their critical judges. The fact that theoretically well-prepared authors have gathered round the *Revue* is definitely positive. These authors have been working also in other media, such as *The Literary Newspaper* and *The Theatre Newspaper*. RR has thus a chance to choose particular interesting topics of the trimester and submit them to the qualified authors.

Použitá literatura

- AUERBACH, Erich. *Mimesis : Zobrazení skutečnosti v západoevropských literaturách*, Ze [stejným.] něm. orig. přel. Miloslav Žilina, Vladimír Kafka a Rio Preisner ; Mladá fronta , Praha , 1968 , první vydání.
- BLAŽÍČEK, Přemysl. *Kritika a interpretace*. Praha : Triáda, 2002, první vydání.
- BRANDEJSKÁ, Zdeňka. *Milostné zvířátko uděláme z vás*. In: Divadelní noviny. 2007, roč. 15, č. 19, str. 5
- ČERNÝ, Václav. *Co je kritika, co není a k čemu je ve světě*, Blok, edice Hosta do domu, Brno, 1968, první vydání.
- FRYE, Northrop. *Anatomie kritiky: čtyři eseje*. Brno: Host, 2003, první vydání
- HAMAN, Aleš. *Nástin dějin české literární kritiky*. H a H Vyšehradská, Praha, 2000, první vydání
- KAUTMAN, František. *K typologii literární kritiky a literární vědy*. Praha : Primus, 1996
- OSVALDOVÁ, B., HALADA, J. a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Druhé doplněné vydání. Praha: Libri, 2002
- SUCHOMEL, Milan. *Co zbylo z recenzenta: (literární kritika 1954-1994)*. Brno: Vetus Via, 1995, první vydání

Citované články

- FILA, Kamil. *Editorial*. In: Cinepur, časopis pro moderní cinefily, Číslo 44/2006 dostupné z: <http://www.cinepur.cz/article.php?article=1009>
- HALOUN, Karel. *Spálit se je někdy dobré*. In: Revolver Revue. 2007, č. 68, str. 235
- HOŘÍNEK, Zdeněk. *Richard III. po pětadevadesáti letech*. In: Divadelní noviny. roč. 15, č. 7. str. 4
- HULEC, Vladimír. *Jiráskův Hronov neměl výrazný vrchol*. In: idnes.cz, 14.8.207. Dostupný z: <http://kultura.idnes.cz/jiraskuv-hronov-letos-nemel-vyrazny-vrchol-fzy-/divadlo.asp>
- HRUŠKA, Pavel. *Básnické restitutio in integrum*. In: Host. 2006, roč. 22, č. 8, str. 15
- CHRISTOV, Petr. *Ibsen podle Nebeského*. In: literarky.cz. 17.10. 2005. dostupné z: <http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=890>
- IForum - *Rozhovor s Martinem C. Putnou*, 26.11 2007, dostupné z: <http://www.cuni.cz/IFORUM-2024.html>
- IWASHITA, Daniela. *Revolver Revue č. 63*. IN: Lidové noviny. 24. 6. 2006, str. 6
- JUŘÍKOVÁ, Eliška. *Sugestivní mistr povídky*. In: Host. 2006, č. 10, str. 46
- KLEMENT, Julius. *Revolver Revue č. 64*. In: Lidové noviny. Roč. 19, č. 234, str. 6
- KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Richard III. zůstal na půli cesty*. IN: Mladá fronta Dnes. 2006, roč. 17, č. 55, str. B/4.
- KRUMPHANZL, Robert. *Poezie světů*. In: Revolver Revue. 2006, č. 65, str. 245
- MIKULKA, Vladimír. *Richard po sto letech*. In: Revolver Revue. roč. 22, č. 63, str. 254

- MIKULKA, Vladimír. Hrnek karikatury, dvě lžice opravdovosti. In: Divadelní noviny. Roč. 14, č. 22, str. 4
- MILULKA, Vladimír. *Žralok vole, to je bejk*. In: Revolver Revue. 2007, č. 69, str. 251
- PIORECKÝ, Karel. *Poezie jako zjevení okamžiku*. In: Host. 2007, roč. 23, č. 4, str. 13-16
- POSPÍŠIL, Jan. *Nebeského hry (ná)znaků*. In: Revolver Revue. Roč. 22. č. 62. 2007. str.216-220
- POSPÍŠIL, Jan. *Komedie plná vlků*. In: Revolver Revue. 2006, č. 64, str. 281
- RATHOUSKÁ, Kateřina, *Jan Nebeský servíruje Divokou kachnu hodně nadivoko*. In: Mladá fronta Dnes. Praha. Roč. 16, č. 243 In: Ekonomika. str. B/4
- RATHOUSKÁ, Kateřina. Platonova podrželi herci. In: MF Dnes. Roč. 16, č. 285, str. 7
- REDAKCE. Knihy na Vánoce – česká beletrie. In: idnes.cz. 9.12.2006. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/knihy-na-vanocce-ceska-beletrie-dkb-/literatura.asp?c=A061218_123943_literatura_kot
- STEHLÍKOVÁ, Kateřina, *Bohatě nadívaná kachna divoká*. In: www.iliteratura.cz. 17.11.2005. dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/clanek.asp?polozkaID=18191>
- ŠÍCHA, Jan. Knihovnička : znaková. In: Literární noviny. 2006, roč. 17, č. 50, str. 16
- ŠTOLBA, Jan. Po špičkách, na zapřenou. In: Host. 2006, roč. 22, č. 8, str. 14
- TUREK, Kazimír, *Revolver revue č.62*. IN: Kulturní týdeník A2., 2. 17/2006, str. 28
- TUREK, Kazimír. *Revolver Revue 63/2006*. In: A2. ročník 2, 2006, č. 35, 30. 8., s. 28.
- TUREK, Kazimír. Revolver Revue 65. In: A2, roč. 3, č.3, str. 28
- TUREK, Kazimír. Revolver Revue 66. In: A2, roč. 3, č.16, str. 28
- VAJCHR, Marek. Ještě se neodešlo. In: Revolver Revue. 2007, č. 66, str. 280
- VAJCHR, Marek. Čí následník?. In: Revolver Revue 2007, č. 67, str. 218
- VANĚK, Petr. Když bytí znamená naději. In: iliteratura.cz. 13.2.2007. Dostupné z: <http://iliteratura.cz/clanek.asp?polozkaID=20577>
- www.revolverrevue.cz. Stránky RR. Sekce archiv, dostupné z: <http://www.revolverrevue.cz/jednou-nohou-c-1-1985>
- ZDEŇKOVÁ, Marie, *Groteska podle Ibsena*. In: Divadelní noviny. Roč. 14, č. 17. str. 5
- ZEMANČÍKOVÁ, Alena. Čechovova komedie, Ibsenova tragedie. In: Literární noviny. roč. 17, č. 40, str. 12